

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 20 (7025)

• Ceturtdiena, 2000. gada 17. februāris

• Cena Ls 0,22

«Ja mūsu dvēsele ir dārzā, tad mūsu griba ir dārznieks mūsos: ko mēs gribam, to sevī stādām.»

A. Dimā (lōvs)

Rajona deju kolektīvi pierādīja augstu līmeni

Lidija Kirillova

11. februārī Riebiņu kultūras namā notikusi rajona jauniešu un vidējās paaudzes deju kolektīvu «sadancošanās» pierādīja, ka pašdarbnieki sasnieguši atzīstamu līmeni, ka profesionāli strādā kolektīvu vadītāji. Tā sarīkojumu vērtēja rajona padomes kultūras darba organizatore Elvira Brovacka. Viņa minēja, ka tradicionālie dejojāji svētki būtu neiespējami bez rajona padomes materiālā atbalsta un Riebiņu pagasta padomes atsaucīgās palīdzības.

Gaidas Ivanovas vadībā uzstājās Preiļu Valsts ģimnāzijas jauniešu deju kolektīvs un kādreiz tik populārā deju kopa «Gaida», kuras dalībnieki šoreiz bija speciāli sabraukuši kopā. Ilzes Brokas vadībā uzstājās «Rakari» no Preiļu Valsts ģimnāzijas. Rajona deju kolektīvu virsvadītāja Silvija Kurtiņa vada divus kolektīvus — Riebiņu kultūras nama vidējās paaudzes dejojājus un Preiļu pilsētas deju kopu «Talderi». Arī Anitai Lukjanskai ir divi dejojāši kolektīvi — Jersikas pagasta jauniešu deju kopa un Līvānu kultūras nama vidējās paaudzes deju kolektīvs. Rušonniešus bija sagatavojusi Dina Staškeviča, bet Andra Usāra vadībā uzstājās Rožupes pagasta vidējās paaudzes deju kolektīvs un slavenā «Silava» divos sastāvos.

«Sadancošanu» vērtīgi skatījās pašdarbības cienītāji no Preiļiem, no Riebiņiem un pat no Viļāniem. Atrasis prieks, pašizpaušme, iespēja būt kopā skolēniem, studentiem, ārstiem, zemkopjiem, skolotājiem — tāds bija vairākas stundas garš koncertprogramma un tai sekojošā atpūtas vakara ieguvums. Līdz nākamajam gadam!

Foto: J. Silickis.

Preiļu rajona padomē

Lidija Kirillova

15. februārī notika Preiļu rajona padomes ārkārtas sēde, kurā padomes locekļi turpināja izskatīt jautājumu par krīzes situāciju rajona veselības aprūpes uzņēmumos. Padomes sēdē piedalījās Daugavas slimokases valdes priekšsēdētājs Ziedonis Mauliņš, Daugavas slimokases Preiļu filiāles vadītāja Viktorija Šmukste, Preiļu rajona veselības aprūpes uzņēmumu direktori, rajona padomes veselības aprūpes komisijas locekļi un Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētāja padomniece sociālajos jautājumos Silvija Šimfa. Tika pieņemts lēmums, kuru publicējam pilnībā.

Par krīzes situāciju Preiļu rajona veselības aprūpes uzņēmumu pakalpojumu apmaksā

Sakarā ar izveidojušos krīzes situāciju Preiļu rajona veselības aprūpes uzņēmumos, konstatējot, ka Daugavas reģionālā slimokase neapmaksā pilnā apjomā minimālā veselības aprūpes pakalpojumu līmeņa nodrošināšanu rajona iedzīvotājiem, izskatot rajona pašvaldības bezpeļņas uzņēmuma «Līvānu slimnīca» direktores I. Glušņonokas 2000. gada 7. februāra vēstuli nr. 02-620/52 un «Līvānu poliklīnikas» direktores I. Pastares-Meikališas 2000. gada 7. februāra vēstuli nr. 02-620/04 par krīzes situāciju uzņēmumu veselības aprūpes pakalpojumu apmaksā un pamatojoties uz rajona padomes veselības aprūpes komisijas 2000. gada 11. februāra protokolu nr. 2, rajona padome nolēma:

1. Atļaut pašvaldības bezpeļņas uzņēmumu direktoriem noteikt maksu veselības aprūpes pakalpojumu minimuma sniegšanā izstrūkstošā finansējuma nodrošināšanai saskaņā ar veselības aprūpes pakalpojumu vērtēšanas kritērijiem.

2. Pieprasīt Daugavas slimokasei izstrādāt rindas veidošanas nosacījumus veselības aprūpes pakalpojumu minimuma ambulatorajiem pakalpojumiem saskaņā ar līgumu starp Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūru un reģionālo slimokasi.

3. Aicināt Labklājības ministriju nekavējoties atrisināt jautājumu par veselības aprūpes pakalpojumu minimuma finansējumu Preiļu rajona veselības aprūpes uzņēmumos pilnā apjomā.

Situāciju «Novadniekam» komentē Preiļu rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore.

— Sakarā ar to, ka rajona padome bija saņēmusi veselības aprūpes iestāžu

vadītāju vēstules, 11. februārī rajona padomes veselības aprūpes komisija apstiprināja cenrādi, lai iedzīvotājiem būtu iespēja izvēlēties saņemt ārpus noteiktās rindas medicīniskos pakalpojumus. Rajona padomes locekļi izstrādāto cenrādi neņēma vērā un atļāva veselības aprūpes iestāžu direktoriem pašiem noteikt maksu par pakalpojumiem, protams, atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem.

Sagatavotas un izsūtītas vēstules premjeram Andrim Šķēlem, labklājības ministram Robertam Jurdžam, kurās izklāstīta radusies situācija, ka Preiļu rajona veselības aprūpes uzņēmumi nesāņem pietiekami līdzekļu no Daugavas slimokases, ka tāpēc aug nodokļu parādi (Preiļu slimnīcai nodokļu parāds ap 35 tūkstoši latu, Līvānu poliklīnikai ap 13 un Līvānu slimnīcai ap 10 tūkstoši latu), ka medicīnas darbinieki algas saņem neregulāri un tikai pa daļām. Nākamnedēļ paredzēta tikšanās ar Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras direktori Ināru Bluķi. Mēģināsim noskaidrot, kur ir nauda, kāpēc tā nenonāk līdz mūsu veselības aprūpes uzņēmumiem, vai rajonam ir iespējams finansējumu no Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūras saņemt pa tiešo, bez Daugavas slimokases līdzdalības.

Izziņas

■ **Bezmaksas virtuvē Līvānos notiek pārbūves un modernizācijas darbi.** Projekts «Bezmaksas virtuve» līdz šim darbojās sabiedriskā fonda «Baltā māja» paspārnē. Sakarā ar to, ka «Bezmaksas virtuve» ir reģistrēta kā sabiedriskā organizācija «Zēlsirdības centrs» un turpmāk darbosies patstāvīgi, 16. februārī notika «Bezmaksas virtuves» pārreģistrācijas sapulce. Kā informēja «Zēlsirdības centra» vadītāja, advokāte Dzintra Zoldnere, organizācija saņēmusi Vācijā oficiāli atzītās kristīgās konfesijas Septītās dienas adventistu Ķelnes draudzes līdzekļus, kas ļaus veikt pilnīgu virtuves telpu pārbūvi. Paredzams, ka remonts varētu ilgt mēnesi, šajā laikā tiks veikts telpu kapitālais remonts, pārbūvētas sienas, mainītas grīdas un griesti, ierīkots mūsdienīgs sanitārais mezgls, kā arī nodrošināts virtuves papildus aprīkojums. Kamēr notiks remonts, mazturīgo ģimeņu bērnus ar siltām pusdienām par «Zēlsirdības centra» līdzekļiem nodrošinās kādā no Līvānu pilsētas sākumskolām.

G.Kraukle

■ **20. februārī volejbola cienītājiem būs iespēja noskatīties aizraujošu spēli.** Preiļu 1. pamatskolas zālē pulksten 13.00 notiks Latvijas volejbola čempionāta pirmās līgas spēles. Sacentīsies Preiļu un Krimuldas komandas. Bet vēl pirms tam pulksten 11.00 «īstu» volejbolu demonstrēs Latvijas labākā komanda «Daugavpils ķīmiķis» un labākā komanda no Lietuvas — Jonavas spēlētājas.

■ **Preiļu 1. pamatskolā turpmāk vairs netiks rīkoti ikgadējie salidojumi, kas līdz šim notika katru gadu pirmajā februāra sestdienā.** Kā informēja skolas direktors Aldis Adamovičs, šāds lēmums pieņemts, gan materiālu apsvērumu dēļ, gan arī tāpēc, ka daļa no skolas bijušajiem audzēkņiem mēdz visai nepieņemami uzvesties. Skola sedz visus absolventu balles izdevumus, kas tās budžetā nemaz nav paredzēti. Daži balētāji, kā tas bija šogad, slikti uzvedas. Ālējoties iztukšots ugunsdzēsamais aparāts, norauti durvju rokturi. Skolas administrācija pieņēmusi lēmumu, ka turpmāk salidojumi notiks reizi piecos gados. Nākamais paredzēts 2004. gadā un saistīts ar 140. jubilejas gadu, kopš Preiļos nodibināta pirmā skola.

■ **No 7. līdz 11. februārim Preiļu 1. pamatskolā notika projektu nedēļa.** Tos gatavoja visas klases. Projektu nedēļa skolā notika jau trešo gadu, bet šogad pirmo reizi katra klase varēja izvēlēties savu tēmu. Iepriekšējos gados tēmas bija kopīgas visai skolai un bija saistītas ar Preiļu jubileju. Šī gada projektu tēmas parādīja visdažādākās skolēnu intereses. Vieni gatavoja darbu, piemēram, par kafejnīcu, bet citi par sportu un apmeklēja ledus halli Daugavpilī. Pirmklasnieki projektu nedēļā gatavoja «Ābeču svētkus». Bija tēmas par vēsturi, dzīvniekiem un tamlīdzīgi. Pašlaik projekti apskatāmi izstādē. Kā informēja Preiļu 1. pamatskolas direktora vietniece Olga Anspoka, katra klase saņēma piecus latos projekta sagatavošanai nepieciešamo materiālu iegādei — papīram, krāsām, vāciņiem.

L.Rancāne

Nacionālās ziņas

Būs garantēts minimālais ienākums

Valdība akceptējusi koncepciju par minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanu trūcīgajiem. Turpmāk valstī būs noteikts minimālā ienākuma līmenis un tas būs 21 lats vienam cilvēkam mēnesī. Valdība katru gadu pārskatīs garantētā minimālā ienākuma līmeņa apmēru. Pēc Labklājības ministrijas datiem, valstī ir ap 226 tūkstošiem cilvēku, kuri jauno pabalstu var pieprasīt kaut vai tūlīt. Aprēķināts, ka šim nolūkam būs vajadzīgi aptuveni 15,1 miljons latu, līdz šim dažādiem pabalstiem gadā tika tērēti ap 13,7 miljoni latu. Nodrošināt iedzīvotājiem garantēto minimālo ienākumu visās pašvaldībās paredzēts no nākamā gada 1. janvāra, taču pašvaldības, kuras vēlas, varēs maksāt pabalstu jau no šī gada 1. jūlija.

Būs rūpīgāka ierēdņu atlase

Saeima pirmajā lasījumā pieņēmusi jauno Valsts civildienesta likuma projektu. Tajā paredzēta rūpīgāka ierēdņu atlase un statusa pieskaņošana uzdevumiem, lielākas karjeras iespējas. Jauno Valsts civildienesta likumu plānots pieņemt Saeimā līdz gada beigām. Ar līdzīgu mērķi tiek gatavots arī valsts pārvaldes iekārtas likumprojekts un administratīvā likumprocesa projekts, kas kopā veidotu valsts pārvaldes sakārtošanai un integrācijai ES svarīgo dokumentu paketi.

Par ģimenes ārstu apmaksas modeli

Izmēģinot jauno ārstu apmaksas modeli Vidzemē un Latgalē, pret ko iebilst daļa mediķu, būtiskas nepilnības nav atklātas, tāpēc līdz 1. jūlijam to ievieš visā Latvijā, paziņoja Valsts obligātās veselības apdrošināšanas aģentūra. Aģentūra uzskata, ka sākotnēji ārsti nav bijuši apmierināti ar jauno kārtību, jo nav bijis skaidrs, kā strādāt pēc jaunās sistēmas, kas paredz, ka ārstam pašam jārikojas ar piešķirto naudu, kuras lielums atkarīgs no pacientu skaita. Pašlaik pret jauno modeli izteikušies tikai ģimenes ārsti Cēsīs, Ventspilī un Rēzeknē.

Atļauj sodīt divus deputātus

Parlaments ar ievērojamu balsu vairākumu devis atļauju administratīvi sodīt «Latvijas ceļa» Saeimas frakcijas deputātu Pēteri Apini un politisko organizāciju apvienības «Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā» pārstāvi Pāvelu Maksimovu. Abi deputāti bija pārkāpuši ceļu satiksmes noteikumus. Apinis pa ceļu, kur atļauts braukt ar 90 kilometru ātrumu stundā, traucies par 11 kilometriem ātrāk, bet Maksimovs bija neatļauti novietojis automašīnu, aizšķērsojot ceļu citiem transporta līdzekļiem.

Latvija iesniedz sūdzības Cilvēktiesību tiesā

Kopš 1997. gada 27. jūnija, kad Latvija ratificēja Eiropas cilvēktiesību konvenciju un atzina indivīda tiesības iesniegt sūdzības, Latvija Eiropas Cilvēktiesību tiesā iesniegusi 44 sūdzības, ziņo LETA. Eiropas Cilvēktiesību tiesa par piekritīgām atzinusi 15 sūdzības, divas tiesa nosūtījusi Latvijas valdībai atbildēšanai, kāpēc izveidojusies konflikta situācija. Tiesa sūdzības varētu sākt izskatīt tikai nākamā gada sākumā. Sūdzību saturs nav zināms, jo Eiropas Cilvēktiesību tiesa jebkādu informāciju par lietu sniedz tikai ar lietvedības sākšanu.

Civilprocesa likumam — viens gads

Civilprocesa likumam 1. martā apritēs gads, kopš stāšanās spēkā. Likums darbojas, tas ir sevi attaisnojis, taču nākotnē ir gaidāmas būtiskas tā izmaiņas nodalās, kurās runāts par tiesas spriedumu izpildi. Darba kārtībā ir tiesu izpildītāju institūta reforma. Šobrīd tiesu izpildītāji ir valsts ierēdņi, bet likumprojekts paredz, ka šī profesija līdzināsies brīvajai profesijai. Civilprocesa likuma darbības laikā atklājušās arī atsevišķas tā nepilnības. Pietiekami detalizēti nav izstrādātas normas, kas regulē tiesneša lēmuma pārsūdzēšanu.

Ziņas sagatavoja Lidija Kirillova

Autoceļi nevar gaidīt!

Apspiežot valsts budžetu 2000. gadam, Ministru kabinets (MK) nolēma samazināt Valsts autoceļu fondam atvēlēto degvielas akcizes nodokļa ieņēmuma daļu no 60% uz 50%. Šim lēmumam tika pievienots satiksmes ministra īpašais viedoklis, proti, valdībai ir jāapzinās, ka līdz ar to autoceļi un pasažieru pārvadājumi ar autobusiem 2000. gadā nonāks kritiskā stāvoklī. Tas nozīmē, ka palielināsies sabrukušo un neatjaunoto ceļu kilometru skaits un dotāciju nepietiekamības dēļ būs jāslēdz autobusu maršruti.

Esmu arī brīdinājis ministrus, ka vēlākais šā gada martā atsākšu diskusiju valdībā par akcizes nodokļa ieņēmuma sadalījuma atjaunošanu iepriekšējās proporcijās, proti — 60% Valsts autoceļu fondā (VAF). Tomēr finansu ministrs Edmunds Krastiņš jau tagad masu informācijas līdzekļos ir paudis pretēju viedokli. Pat vairāk — E.Krastiņš iestājas arī par autoceļu fonda likvidēšanu vispār, jo to pieprasot Pasaules banka.

Esmu pārliecināts, ka šī problēma vistiesākajā veidā skar katru Latvijas iedzīvotāju, un to nerisinoš, tiks bremsēta valsts reģionu attīstība, pat grauta ekonomika un negatīvi ietekmēts Latvijas tēls pasaulē. Šo iemeslu dēļ uz diskusiju par autoceļu nākotni aicinu gan pašvaldību amatpersonas, gan ceļu un tiltu uzturētājus un būvētājus, gan arī ceļu lietotājus, tostarp ministrus un Saeimas deputātus.

Šā gada budžets ir izveidots tā, ka visas prioritātes, kuras par tādām izvirzīja valdošās koalīcijas partijas, ieguvušas līdzekļu pieaugumu uz satiksmes nozaru rēķina. Kopumā satiksmes jomai tika samazināts finansējums (ieskaitot investīcijas) par 25 procentiem. Praktiski šāda situācija padara problemātisku satiksmes ministra piedalīšanos valdībā jebkurā valstī. Tomēr es piekritu attiecīgajiem lēmumiem, jo apzinājos, ka vispārējās ekonomiskās krīzes apstākļos ir samazinājušies kopējie valsts ieņēmumi un valdības politiskās prioritātes ir pašreizējās valdošās koalīcijas eksistences jautājums.

Valsts autoceļu fondam (VAF) šāds valsts budžeta pārdalījums nozīmēja 11,8 miljonu latu lielu samazinājumu no sākotnēji plānotā. Turklāt vēl — pagājušajā gadā satiksmes intensitāte palielinājās, bet reāli iekasētās akcizes nodokļa summas ievērojami saruka (attiecībā pret prognozēto naudas daudzumu). Tādējādi situācija izveidojās vēl dramatiskāka. Proti, radās parādi ceļu un tiltu būvētājiem par jau paveiktajiem darbiem. Kopumā ceļiniekiem netika izmaksāti 2,6 miljoni latu un arī šī parāda segšanu nācās pievienot 2000. gada VAF izdevumiem.

Faktiski, līdz ar valdības politisko izšķiršanos, ir mēklīgi radīta krīzes situācija satiksmes nozarē. Šādu valsts ekonomikas terapijas metodi Latvijā var atļauties izmantot tikai viena gada robežās. Vēl viens šāds satiksmes krīzes gads ierosinās vēl dziļāku vispārējās ekonomiskās krīzes rašanos.

Kā šis bēdīgākais notikumu attīstības scenārijs varētu izpausties praktiski? Mazāk naudas būs ceļu ikdienas uzturēšanai, ceļu klātnes atjaunošanai, tiltu remontiem un rekonstrukcijas darbiem, kā arī pasažieru autobusu pārvadājumu dotācijām. Tā rezultātā sabrukušo ceļu posmu būs vairāk un nelietderīgi šķērdēsīm naudu, cenšoties «aizlāpīt» aizvien jaunās bedres melnajos segumos (šāds ceļus atjaunojot, 8-10 gadus tie nav jāremontē). Pilnīgi nelietojami kļūs tie daudzie grants ceļi, kuriem jau tagad vairs nav greiderējamās kārtas. Samazinoties dotācijām par 1,5-2 miljoniem latu, nerentablākie autobusu maršruti laukos būs jāslēdz. Visas šīs negācijas ļoti tieši un nežēlīgi izjutīs simtiem tūkstošu autovadītāju un autobusu pasažieru.

Līdzekļu trūkuma dēļ valdība apturēja arīdzan Lauku ceļu attīstības programmas īstenošanu. Neatsākot šos dar-

bus, neuzlaboti paliks plašiem reģioniem nozīmīgi autoceļi. Autovadītāji var nosaukt simtiem ceļa posmu, kurus neatliekami jāatjauno, un viņi arī vislabāk zina, cik milzīga ir starpība, braucot pa atjaunoto ceļu, piemēram, posmā Rīga — Jēkabpils vai pa sabrukušo — Rēzekne — Ludza.

Īpašas pretenzijas izraisa tā sauktie valsts otrās šķiras ceļi, pa kuriem kursē pasažieru autobusi lauku iedzīvotājiem būtiskos maršrutos. Praktiski ir apstājies to kopšana — netiek atjaunoti grāvji un planētas ceļu nomaļos, kam ir svarīga loma ūdens novadīšanā no ceļa klātnes. Tāpat netiek izcirsti krūmi un pļauta zāle. Līdz ar to šo ceļu kvalitāte krītas tik strauji, ka pavisam drīz apdraudēta kļūs autobusu pasažieru drošība.

Turklāt vēl — cik gan pilsētu maģistrālajām ielām, pa kurām auto transports brauc tranzītā, nav vajadzīgi tādi paši uzlabojumi, kādus nupat veica Iecavā? Tas ir gluds asfalts un gājēju drošības pasākumi. Un kur vēl tuneļi, ietves, velosipēdistu celiņi utt. Automašīnu skaits Latvijā strauji pieaug, bet ceļi sabrūk. Turklāt sabrūk daudz ātrāk nekā tos spējam remontēt, kur nu vēl sasniegt ceļu kvalitātes vēlamo līmeni.

Diemžēl, jo ilgāk gaidīsim, jo vairāk maksāsim. Melnā seguma savlaicīga atjaunošana izmaksā pusotru līdz divas reizes mazāk, nekā jau sabrukušā ceļa rekonstrukcija. Tas nozīmē, ka visai drīz nāksies pieciest pretēju procesu — būs jāmaina prioritātes, un nozares, kuras nesen priecājās par nelielu finansējuma pieaugumu, bēdāsies par lielu līdzekļu samazinājumu. Maksāsim dārgāk tad, kad būs kļiedzoši skaidrs, ka no lauksaimniekiem nevar savākt pienu, bērns nevar aizvest uz skolu, nenolaužot riteni, nevar aizbraukt uz darbu... nemaz nerunājot par valsts attīstību kā tādu.

Lai kaut daļēji novērstu šīs drūmās ainas realitātes tuvāko piecu gadu laikā, Valsts autoceļu fondā būtu jāienāk vismaz 75-80% no kopējās akcizes nodokļa summas. Zinot valsts budžeta saspringto situāciju, esmu peticīgāks — 2001. gada valsts budžetā jāatjauno iepriekšējie 60%. Bet tas jā dara noteikti un neatliekami.

Starp citu, Lietuvā pēdējos neatkarības gados valsts iegulda divas reizes vairāk līdzekļu uz vienu autoceļa kilometru nekā to darām mēs Latvijā. Tādēļ nav jābrīnās par Lietuvas ceļu augsto kvalitāti. Tāpat nav jābrīnās arīdzan par to, ka Latvijai aizvien neveicas spordināt savu

tēlu pasaulē. Ja reiz šeit iebraukušam ārzemniekam nākas kārtīgi izkratīties un līdz reibumam mest likločus pa Latvijas ceļu bedrēm, tad esiet droši, tas atstāj neizdzēšamu iespaidu.

Par E.Krastiņa ierosinājumu likvidēt VAF. Man šajā ziņā ir pilnīgi pretēji uzskati. Esmu pārliecināts, ka par autoceļu uzturēšanu ir jāmaksā tā lietotājam, proti, akcīzes nodokļa veidā, pārkot degvielu. Tādēļ ir pilnīgi normāli, ja šī nauda nonāk speciālā fondā. Tā izlietojumu reglamentē valdība. Ir arī radīta un izkopta procedūra, kā par fonda līdzekļu izlietojumu koleģiāli lemj satiksmes ministrs, pašvaldības, autobusu pasažieru pārvadātāji un Autoceļu direkcijas speciālisti. Turklāt šajā procedūrā tiek ņemtas vērā Valsts kontroles un finansu ministra piezīmes par VAF līdzekļu izmantošanas lietderību un efektivitāti.

Līdzšinējās sistēmas priekšrocība ir tā, ka VAF ienākumi «iezīmēta» nodokļa veidā ļauj kaut nedaudz plānot nākotni un noteikt veicamo darbu prioritātes. Īpaši svarīgi tas ir līdzekļu akūtas nepieciešamības apstākļos. Kas notika 1999. gadā, kad strauji samazināja VAF ieņēmumus, var pārliecināši pastāstīt gan Autoceļu direkcijas speciālisti, gan pašvaldību vadītāji, kuri noslēgtos līgumus par ceļu un tiltu remontdarbiem spēja apmaksāt vidēji tikai par 90%.

Ar pilnu atbildības sajūtu varu apgalvot, ka Valsts autoceļu fonds ir ne vien «iezīmēta» nodokļa savākšanas veids, bet arī gana racionāla sistēma to mērķtiecīgai izmantošanai. Ceru, ka arī pašvaldību vadītāji to apliecinās ar neskaitāmiem piemēriem.

Personīgi man pavisam nepieņemams un nepamatots šķiet E.Krastiņa arguments, ka likvidēt VAF pieprasot Pasaules banka (PB). Tieši pretēji — PB līdz šim ir sniegusi palīdzību autoceļu fondu izveidošanā, ar nosacījumu, ka tiek realizēti šādi principi:

- ◆ specializētas aģentūras izveidošana (pie mums Autoceļu direkcija), kas pēc tirgus principiem vadītu vismaz galveno autoceļu tīklu apsaimniekošanu;

- ◆ autoceļu lietotājs maksā par izdevumiem autoceļu vajadzībām (atskaitījums no akcīzes nodokļa degvielai un transportlīdzekļu ikgadējā nodeva);

- ◆ padome, kas pārrauga autoceļu fondu (veiksmīgi darbojas);

- ◆ autoceļu fonda finansēto darbu stingrs tehniskais un finansu audits (pašvaldībās šis darbs būtu jāuzlabojams).

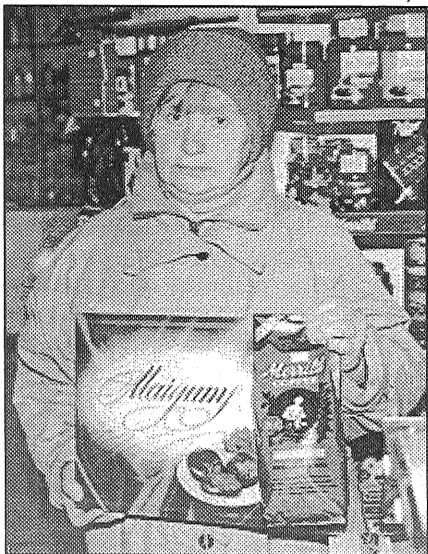
Latvijā šie principi ne vien veiksmīgi ir ieviesti, bet, izrādās, esam kļuvuši arī ļoti skolotāji. Mūsu pieredzi VAF dibināšanā un apsaimniekošanā lūdz stāstīt PB rīkotajos semināros. Piemēram, fonda vadītājs Vilnis Millers PB lūgts un atbalstīts šajā sakarā kā vieslektors ir bijis Ungārijā, Rumānijā, Jordānijā, Armēnijā, Laosā, Ukrainā, Francijā, Zviedrijā un citur.

Redzot finansu ministra E.Krastiņa nostāju autoceļu un autobusu pasažieru pārvadājumu jomā, uzskatu par pienākumu ar savu pretēju viedokli iepazīstināt Latvijas sabiedrību un rosināt uz šo atklāto diskusiju. Esmu pārliecināts, ka mums visiem ir svarīgi būt drošiem par to, kā turpmāk uzturēsim autoceļus un pārvadāsim pasažierus sabiedriskajā transportā.

Anatolijs Gorbunovs,
LR satiksmes ministrs

Neaizmirstiet abonēt «Novadnieku» martam un piedalīties balvu izlozē!

IU «Pārsla» — «Novadnieka» lasītājiem

Ginta Kraukle
Foto: J.Silickis

Februāri dāvanu karti piecu latu vērtībā no IU «Pārsla» un laikraksta «Novadnieks» saņēma preiliete Janīna Mikulāne, kura laikrakstu bija pasūtījusi visam 2000. gadam.

— Vienmēr pasūtu uz gadu, jo abi ar vīru Jāni esam uzticami jūsu laikraksta lasītāji. Izlozēs parasti nelaimējas, taču šoreiz paveicās. Daži pasūta avīzi, lai kaut ko laimētu, bet es abonēju, jo patīk uzzināt visu, kas notiek mūsupusē, īpaši necerēju, ka varētu kaut ko laimēt, — saka Janīna. Mikulānes kundze ir uzticīga ne vien savam laikrakstam, bet arī savai darbavietai — Preiļu 1. bērnodzāzēm. No 1963. gada Janīnas kundze bijusi kopā ar mazuliem, ilgus gadus strādājusi par auklīti, tagad darbojas veļas mājā. Viņas auklītie bērnodzāznieki nu jau paši ved savas atvasītes uz dārziņu, ar labu vārdu pieminot arī auklīti Janīnu. Janīnas kundzes dzimtas mājas ir Krāslavas rajona Asūnē, taču par savām istajām mājām jau 40 gadus viņa sauc Preiļus.

IU «Pārsla» veikalā «Pienenīte» Janīnas kundze mazliet apmulst, jo pirmajā brīdī nevar tikt skaidrībā, ko pirkt. Abiem ar kungu Jāni garšo augļi, patīk iemalkot arī kafiju, piekožot kādu saldumiņu, tādēļ, pozējot laikraksta fotogrāfam, Janīnas kundze izvēlas kafiju un Latvijā ražotus saldumus.

IU «Pārsla» saimnieks ir Vitālijs Pastars, kurš, kā jau uzņēmējs, ar gariem vaļas brīžiem lepoties nevar. — Vai nu dari no sirds, vai nedari nemaz, — uzskata Vitālijs Pastars, un atzīst, ka dienas lielākā daļa paiet «uz riteņiem». Uzņēmums pastāv jau desmit gadus, taču pavisam nesen ir sācies darbs pie vienotas Latgales programmas augļu dāru veidošanā un produkcijas pārstrādē, rūpējoties par stādījumu iekārtošanu, sniedzot teorētisku un praktisku atbalstu Latgales augļkopjiem, kā arī nodarbojoties ar augļu un ogu pārstrādi un realizāciju. Pašlaik IU «Pārsla» produkciju realizē ne tikai Preiļos, bet arī Rīgā un Jelgavā, taču lielākā daļa eksportēto svaigi saldēto ogu nokļūst uz Vācijas patērētāju galdiem. Vitālijs Pastars ir pārliecināts, ka nav aiz kalniem tie laiki, kad ekoloģiski tīru un ar ķīmikālijām neapstrādātu precī novērtēs arī vietējie pircēji. Liela nozīme ir cilvēku pirkspējai, kas nav īpaši augsta, taču, pērkot pievilcīgu un āreji spožo ārzemju precī, mēs būtībā apkrāpjam pašī sevi un izšķiežam savu lielāko bagātību — veselību. IU «Pārsla» vitamīniem bagāto produkciju var iegādāties vienīgi veikalā «Pienenīte», kur preiļiešiem tiek piedāvāta ābolu sula, saldētas upenes, upenes sirupā, maltas zemenes ar cukuru un maltas avenas ar cukuru.

Darbi šim gadam

Livija Rancāne

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas darbību nosaka atsevišķs likums par kultūras pieminekļu aizsardzību. Tā nozīmē īpašnieku atbildību un pienākumu, bet no inspektora puses — darbu ar pieminekļu īpašniekiem. Ja inspektoram šajā darbā ir atbilstošas spējas, interese un viņš saņem ierosinājumiem gūst atbalstu, kultūras pieminekļu aizsardzība ir sekmīga. Tomēr ļoti bieži inspektoru darbošanos ierobežo līdzekļu trūkums.

Kādi kultūras mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā būs svarīgākie darbības virzieni mūsu rajonā šajā gadā? Par to stāstīja Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rajona galvenā inspektore Inese Stūre.

Paredzēts nopietns darbs ar diviem unikāliem objektiem. Pirmais ir Aglonas pagasta Bērzgales katoļu baznīca un tās zvanu tornis, abi ir valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi. Baznīcā atrodas arī ļoti daudz vērtīgu valsts nozīmes mākslas pieminekļu. Baznīca gatavojas 250 gadu jubilejai 2001. gadā. Jau pērn uzsākti diezgan vērienīgi tās sakopšanas darbi, atjaunots jumta krāsojums. Šogad pieminekļu aizsardzības inspekcijai pieprasīti līdzekļi sienu krāsojuma atjaunošanai. Tas ir pavisam nodilis, ūdens iekļūst plaisās un bojā sienas. Bez tam arī logu rāmji ir sapuvuši, zvanu tornī ir izpuvusi grīda, ielūzušas kāpnes, kā arī redzami citi laika zoba bojājumi.

Bērzgales baznīcā ir arī ērģeles, ko ļoti gribētos atdzīvināt. Šis instruments būvēts 18. gadsimta otrajā pusē. Šī gadsimta trīsdesmitajos — četrdesmitajos gados ērģeles tikušas labotas un pārbūvētas, tomēr jau kādus piecdesmit pēdējos gadus klusē. Pieminekļu aizsardzības inspekcija ir sazinājusies ar slaveno ērģelnieku Tālivaldi Driksņu, kurš pēc instrumenta apsekošanas atzina tā unikālo vērtību. Tiek gaidīts ērģelnieka rakstisks pamatojums, lai varētu gatavot projektu Kultūrkapitāla fondam un lūgt no tā līdzekļus ērģeļu atjaunošanai. Vajadzīga

liela summa, vismaz 9000 latu.

Pie baznīcas uz kalniņa atrodas mācītājmuiža, plebānija. 1861. gadā iepriekšējā plebānija nodegusi, pēc tam uzcelta jaunā ēka. Tajā dzīvojuši mācītāji, kas apkalpojuši Bērzgales draudzi. Mājā saglabājušās ļoti interesantas vēsturiskas lietas. Plebānija iekļauta to pieminekļu sarakstā, ko aizsardzībā paredzēts uzņemt tikai šogad. Ļoti harmoniskā plebānijas un baznīcas arhitektūra kopumā Bērzgali pārvērs par vietu, kas būtu saistoša tūristu acīm, ja vien kāds vairāk pievērstos tās sakārtošanai. Padomju laikos plebānijā mitinājušie viesstrādnieki. Bet viena no telpām vēl joprojām ir pilna ar to, kas palicis no tiem laikiem, kad šeit mitinātas aitas. Inese Stūre uzskata, ka plebānijas sakārtošanā savu ieguldījumu varētu dot arī pagasts, bet pēc tam atrast telpām kādu pielietojumu, kaut vai uz to pārcelt bibliotēku. Pastāvīga cilvēku klātbūtne, kultūras iestādes atrašanās tajā veicinātu plebānijas saglabāšanos.

Kopumā Bērzgales senos laikos attīstījusies kā mācītājmuiža, respektīvi, kā baznīcas īpašums. Līdz ar to vietējie zemnieki ieguvuši brīvlaišanu no dzimtbūšanas daudz agrāk nekā citās vietās, zemnieki bija turīgāki.

Otrs svarīgs objekts kultūras mantojuma aizsardzības jomā ir Pelēču pagasta Gornijašu kapela. Jau vairākus gadus notiek tās atjaunošanas darbi. 1998. gadā restaurētas gleznas, 1999. gadā nomainīts kapelas sienu apšuvums, durvis, nostiprināti pamati. Līdzekļus šiem darbiem piešķir Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija. Šogad paredzēts uzsākt kapelas iekšējās telpas remontu, bet konkrēti — altāra restaurāciju un sienu remontu. 18. gadsimta trešajā ceturksnī apgleznotais siluetgriezuma altāris ir vienīgais zināmais praktiski nepārveidotais šāda tipa gleznojuma paraugs Latvijā. Darbs palicis neskarts no darināšanas laika un ir īsts apliecinājums amatnieciskās prasmes meistarībai. Lielas cerības Inese Stūre liek uz nesen nodibināto sabiedrisko organizāciju — fondu «Gornijaši», kas palīdzēs kapelas aiz-

sardzības darbu virzīt uz priekšu. Altāra restaurācija ir jāveic ļoti kvalificētā veidā, šim darbam nedrīkstētu ķerties klāt pašmāju mākslinieki. To veikt piekritusi restaurācijas vecmeistare Aida Podziņa, kas ir atjaunojusi ļoti nozīmīgus mākslas pieminekļus.

Ar rūgtām cerībām, kā tās nosauca Inese Stūre, viņa raugās uz iespējām pabeigt iesāktos darbus Preiļos — kapelas jumta remontu un pils staļļa drupu konservāciju, jo šie darbi veicoties ar lielām grūtībām.

Pie šogad darāmajiem lielākajiem darbiem atkarībā no līdzekļu esamības inspektore minēja arī Jersikas pareizticīgo baznīcas remontu. Tā ir ļoti savdabīgs valsts nozīmes kultūras piemineklis. Pārvietajamā metāla baznīca gatavota pagājušajā gadsimtā un sākumā Daugavpili kalpoja kā krievu armijas garnizona baznīca. Tā pašlaik ir ļoti sliktā stāvoklī.

No organizatoriskajiem darbiem Inese Stūre minēja gatavošanos tradicionālajām Eiropas kultūras mantojuma dienām, kam šogad ir īpaša nozīme. Laiks no pērnā septembra līdz šī gada septembrim izsludināts par Eiropas kultūras mantojuma gadu. Tā ir īpaša kampaņa, kurā piedalās arī Latvija, notiek dažādas aktivitātes, pievērsta sevišķa masu saziņas līdzekļu uzmanība. Eiropas kultūras mantojuma dienas Preiļu rajonā šogad paredzētas Upmalas pagastā, kur tās organizēt uzņēmies sabiedriska organizācija «Dabas draugi». Tēma — «Kultūrvēsturiskā ainava — Latvijas kultūras mantojums».

Šī gada valsts budžetā kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmai piešķirti 250 tūkstoši latu. Kultūras ministrija, sadalot šo finansējumu, ir centusies ievērot visus pieņemamās, kas saņemti konkrētu objektu uzturēšanai vai atjaunošanai. Preiļu rajons no šīs programmas saņems 500 latu Preiļu kapellāras remontam, 300 latu — Bērzgales baznīcai, 500 latu — Gornijašu kapličai, 400 latu — Rušonas baznīcai un klosterim, 500 latu — Jersikas pareizticīgo baznīcai.

Lasītāji jautā

Vai Preiļu un Līvānu pilsētā ir dzīvokļu gaidītāju rinda? Vai pašvaldībām ir dzīvojamais fonds?

Atbild Preiļu pilsētas domes speciāliste Aina Iljina.

— Preiļu pilsētā eksistē tikai ārpuskārtas dzīvokļu rinda — paredzēta to iedzīvotāju vajadzībām, kuri uzskatāmi par mazturīgiem un paši sevi ar dzīvojamu platību nodrošināt nevar. Par šādiem cilvēkiem būtu jārunā pašvaldībām, taču iespējas ir ļoti minimālas, jo pamatā viss dzīvojamā māju fonds ir nodots privatizācijai. Cilvēki, kas gaida ārpuskārtas dzīvokļu rindā, lielākoties vēlas irēt dzīvokļus bez ērtībām, jo to izmaksas ir zemākas, taču šādu dzīvokļu pašvaldībai praktiski nav. Iedzīvotājiem varam piedāvāt tikai labiekārtotus dzīvokļus, nelabiekārtotā dzīvojamā fonda pašvaldības rīcībā nav, to gandrīz pilnībā pārvalda privātais sektors. Ja arī kāda istabiņa atrodas, tā tiek pielāgota sociālā dzīvokļa vajadzībām.

Preiļos dzīvokļu gaidītāju rindā tiek uzņemtas tikai daudzdzīvokļu ģimenes, represētās personas, kā arī 1. un 2. grupas invalīdi, pārējiem dzīvojamā platība tiek piedāvāta dzīvokļu tirgus ceļā. Lai gan likumdošana to nepieprasa, rindā tiek uzņemti arī tie pilsētas iedzīvotāji, kuri dzīvo īpašnieka mājā un zina, ka drīzumā telpas būs jāatbrīvo. Šiem cilvēkiem pašvaldība var piedāvāt dzīvokļus ar nelieliem parādiem, ja tādi atbrīvojas. Iepriekšējo īrnieku komunālo maksājumu parādu summas nomaksas ceļā pašlaik

tiek piedāvāti dzīvokļi arī jaunajiem speciālistiem. Kā atzina Aina Iljina, Preiļu dzīvokļi ir vieni no dārgākajiem visā Latgalē, tādēļ pašvaldība ir pretimnākoša un piedāvā dzīvojamo platību izpirkt pa daļām viena vai divu gadu laikā.

Patlaban dzīvokļu gaidītāju rindā ir desmit preiļiešu ģimenes, kuras gribētu saņemt nelabiekārtotus dzīvokļus ar lielāku dzīvojamo platību. Aina Iljina uzsvēra, ka arī turpmāk būs īpaša iedzīvotāju kategorija, kura dzīvokļus tirgus ceļā iegādāties nespēs, tādēļ būtu ļoti nepieciešams pašvaldības dzīvojamais fonds, kas netiktu privatizēts.

Arī Līvānu pilsētā pastāv dzīvokļu gaidītāju rinda. Kā «Novadnieku» informēja domes kancelejas vadītāja Anna Elksne, pirmais ieraksts tajā datēts ar 1982. gadu. Rindas kārtībā tiek piedāvāti tie dzīvokļi, kuri atbrīvojušies bez parādiem vai ar ļoti nelielām parādu summām, jo rindā lielākoties ir maznodrošinātie pilsētas iedzīvotāji. Ja uz dzīvokli par nelielu parādu summu ir pieteikušies vairāki cilvēki, priekšroka ir tam, kurš pierakstīts dzīvokļu gaidītāju rindā. Tiesības tikt uzņemtiem rindā ir tikai tiem cilvēkiem, kuri Līvānos nodzīvojuši vismaz 10 gadus, kam uz vienu ģimenes locekli ir mazāk nekā 6 m² dzīvojamās platības, kā arī tajos gadījumos, kad īres līgums ir viens, bet dzīvokli dzīvo vairākas ģimenes, piemēram, vecāki un bērni.

Ja Preiļos tukši dzīvokļi ir visai reta parādība, tad Līvānos — pierasta lieta. Anna Elksne pastāstīja, ka pārsvarā neiz-

mantoti ir lielie 4 un 5 istabu dzīvokļi, kurus realizēt ir ļoti grūti lielo parādu un augstās īres maksas dēļ. Pieprasīti ir nelieli dzīvokļi, kā arī dzīvokļi bez ērtībām.

G.Kraukle

Vai nosūtītajam bezdarbniekam uz kursiem ārpus reģistrācijas vietas jāapmeklē NVD vietējā iestāde reizi mēnesī un vai šajās reizēs tiek samaksāti ceļa izdevumi?

Bezdarbnieka tiesības un pienākumi noteikti likuma «Par nodarbinātību» 7. pantā. Lai bezdarbnieks varētu realizēt savas tiesības, t.sk. piedalīties profesionālajā apmācībā vai pārkvalificēšanas kursos, viņam ir nepieciešams pildīt visus likumā paredzētus pienākumus, t.sk. reizi mēnesī ierasties NVD. Ceļa izdevumi šajās reizēs netiek samaksāti.

Vai bezdarba laiks tiek ieskaitīts darba stāžā?

Pamatojoties uz LR likumu «Par valsts pensijām», apdrošināšanas stāžs — pilnos gados izteikts laika periods, kurā persona pati ir izdarījusi vai par to ir izdarītas sociālās apdrošināšanas iemaksas. Saskaņā ar LR likumu «Par valsts sociālo apdrošināšanu» personas, kuras saņem bezdarbnieka pabalstu, ir pakļautas pensiju apdrošināšanai. Par minētajām personām obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanu veic valsts. Tātad, laiks, kad bezdarbnieks saņem bezdarbnieka pabalstu, tiek ieskaitīts apdrošināšanas stāžā.

Mans vaļasprieks

Ginta Kraukle

— Jau kopš jaunības dienām man vienmēr ir patīcis kaut ko kolekcionēt. Vaļasprieki man ir divi — akmeņi un gliemežvāki. Gliemežvākus sāku kolekcionēt astoņdesmito gadu vidū. Biju aizbraukusi uz Jūrmalu un, staigājot gar jūras malu, salasīju vairākus interesantus gliemežvākus. Mani visu mūžu interesējuši raksti un krāsas, tādēļ nav svarīgs daudzums, galvenais ir neparastie, neatkārtojamie raksti. Deviņdesmito gadu sākumā pie manis ciemojās tēvocis no Austrālijas, es, protams, rādīju viņam savu kolekciju, bet viņš saka: «Tur nekā nav, tu met tos visus ārā. Es tev palīdzēšu izveidot labu kolekciju». Visus es, protams, neizmetu, bet ikreiz, kad onkulis brauca uz Latviju, ko viņš darīja deviņus gadus, līdz veda arī gliemežvākus. Mani gliemežvāki ir no dažādiem pasaules okeāniem, jūrām. Viens, ļoti liels Indijas okeāna gliemežvāks man patīk savu īpatnējo rakstu dēļ. Izrādās, ka šos lielos gliemežvākus neizskalo okeāna viļņi, tie kopā ar mirušo gliemezi nogrimst dziļēs. Viņus izvelk zvejnieki reizē ar saviem lomiem, taču tūdaļ arī met atpakaļ, jo no skaistās gliemežnīcas dvakojot neizturama smaka. Tomēr ir ļaudis, kas ar to nodarbojas, iztīra, apstrādā gliemežnīcu, pārdod tādu, kādas esam pieraduši tās redzēt. Pašlaik manā kolekcijā ir 24 gliemežvāki.

Līdzīgi ir ar akmeņiem, mani neinteresē pats akmens, viņa vārds vai vērtība,

bet gan forma un krāsa. Arī šo kolekciju vākt man ierosināja onkulis, kurš atveda ļoti daudz dažādu krāsu opālus. Daudzus esmu pirkusi tepat Rīgā, Dabas muzejā. Mājās ir kādi simts akmeņi, daudz ametistu, opālu, to krāsu nianšes ir bezgalīgas. Nu jau kādu pusgadu katram akmeņim cenšos piemeklēt atbilstošas dzejas rindas. Man šie vaļasprieki vajadzīgi tāpēc, lai atslēgtos no ikdienas problēmām. Interesē Austrumu filozofija, tās krāsu pasaule, dabas neatkārtojamās rotaļas akmeņos. Daba nav radījusi divus vienādus akmeņus, katram no tiem ir savs skaistums. Tie ir nepastrādāti, tādēļ naudas izteiksmē vērtības šiem akmeņiem nav. Neuzskatu sevi par kolekcionāru, jo manī nav tā azarta — krāt, iemainīt un vairo. Tas ir vaļasprieks. Lietām nepieķeros, saviem akmeņiem vai gliemežvākiem, ja vien tas kādam sagādātu prieku.

● Skaidrīte Šķimele, Līvānu ģimnāzijas latviešu valodas un literatūras skolotāja. Foto: J. Magdalenoks

Rajona pašvaldībās

Jersikas pagastā

■ 10. februārī notikušajā pagasta padomes sēdē deputāti apsprieda 2000. gada pašvaldības budžetu 1. lasījumā. Kopumā šī gada budžetu pašvaldība plāno apstiprināt marta sākumā.

■ Šovasar Jersikas pamatskolā tiks izbūvēts sanitārais mezgls, pastāstīja pagasta padomes priekšsēdētāja Maija Spūle. Šim nolūkam Daugavas fonds piešķīris 400 latus, pašvaldības finansējuma daļa varētu sastādīt apmēram 4000 latu. Jersikas pamatskolas audzēkņi ir spiesti izmantot sauso tualeti ārā, bet ūdens tiek smelts no akas, tādēļ sanitārā mezgla ierīkošana uzskatāma par prioritāti, sacīja Maija Spūle.

Līvānu novadā

■ Rožupes pagasta komitejā pieejama informācija par brīvajām zemes platībām. Kā informēja Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietnieks Viktors Kūka, Rožupes pagasta komitejā var iepazīties ar pagasta teritorijas karti un iegūt informāciju par valsts rezerves zemju platībām Rožupē. Iedzīvotāji, individuālie uzņēmumi un sabiedrības ar ierobežotu atbildību likumdošanas kārtībā var iegūt īpašumā valstij piederošo zemi. Pagaidām vēl neviens nav izteicis vēlēšanos privatizēt brīvās zemes platības, sacīja Viktors Kūka.

G.Kraukle

Silajāņu pagastā

■ Pagasta padomes deputāti gatavojas kārtējai sēdei, kas paredzēta 22. februārī. Tiks apstiprināts pašvaldības budžets 2000. gadam un izskatīta virkne citu pagasta dzīvei svarīgu jautājumu.

■ Silajāņu pagasta padomes priekšsēdētāja Marija Trifonova pastāstīja, ka cilvēku prātus pēdējā laikā visvairāk satrauc no Riebiņu pagasta padomes saņemtā oficiālā vēstule ar piedāvājumu pašvaldībām sadarboties. M.Trifonova minēja, ka pašlaik silajānieši nav atteikušies no sadarbības arī ar Preiļu novadu. Izsakot savu personīgo viedokli, viņa minēja, ka pašvaldība varētu sadarboties arī ar Riebiņiem, taču būtu jānogaida, kurā virzienā attīstīsies reģionālā reforma. Protams, silajānieši gribētu izveidot novadu saglabājot savu vēsturisko nosaukumu. Taču konkrētu lēmumu deputāti pieņems kārtējā sēdē.

Aizkalnes pagastā

■ Valentīna diena Aizkalnes pamatskolā tika svinēta ļoti priecīgi un reizē arī ļoti mīļi — ar sarkanām sirsniņām uz skolotāju un bērnu vaigu galiem, uz klašu durvīm, «Novadniekam» pastāstīja Aizkalnes pamatskolas direktore Mudrīte Lozda. Esot darbojies «Amora» pasts, kur sūtīti un saņemti tikai mīļi vārdi un laba vēlējumi. Taču visjautrākos brīžus sagādājusi «popiela», kur piedalījies kāds noslēpumains kolektīvs ar kādreiz tik populāro dziesmu «Leonora» Žorža Siksna izpildījumā. «Novadniekam» direktore atklāja, ka saviem audzēkņiem pārsteigumu bija sagādājušas 1.-4. klašu audzinātājas, kā arī mūzikas skolotāja un direktore vietniece.

■ 15. februārī uz Aizkalnes pamatskolu ar izglītojošu koncertu bija ieradusies mūziķi no pūtēju orķestra «Daugava». Pieci mūziķi bērņus iepazīstinājuši ar mūzikas instrumentiem, ar populāriem skaņdarbiem.

■ Nākamnedēļ Aizkalnes pamatskolā projektu nedēļa. Astotās klases audzēkņi iecerējuši izpētīt pagasta zemnieku saimniecības, bet sestklasnieki apmeklēs tos pagasta iedzīvotājus, kuri 1991. gadā bija barikāžu dalībnieki.

L.Kirillova

Invalīdi meklē draugus

Ginta Kraukle

8. februārī invalīdu un viņu draugu biedrība «Apeirons» viesojās Līvānos, lai satiktos ar likteņa un domu biedriem pilsētā. «Apeirons» ir sabiedriskā organizācija, kura Rīgā un Latvijas reģionos darbojas jau sešus gadus, kaut arī oficiāli tā reģistrēta 1998. gadā. Biedru skaits no dažiem cilvēkiem palielinājies līdz sešdesmit. Rīgā organizācijai ir savas telpas, dažādi pasākumi invalīdiem notiek ik nedēļu. Apvienība «Apeirons» ir savdabīga arī ar to, ka tajā iesaistījušies ne tikai invalīdi, bet arī viņu draugi un domubiedri — vesēlie cilvēki.

Tā iespējams veiksmīgāk tuvināt sabiedrību invalīdu problēmām, uzskata Gunta Anča, invalīde, kurai pilnībā liegta spēja pārvietoties. Viņa ir arī viena no apvienības «Apeirons» dibinātājām un vadītājām. Gunta Anča sarunā ar Līvānu novadā dzīvojošiem invalīdiem uzsvēra, ka «Apeirons» nav organizācija, kas invalīdam palīdzētu materiāli ar humāno palīdzību vai lētākiem produktiem, «Apeirons» invalīdus balsta vairāk garīgi, cenšoties nodrošināt slimos cilvēkus ar nodērogu informāciju, kā, kur un kad vajadzības gadījumā meklēt praktisku palīdzību.

«Apeirons» piedāvā kvalitatīvu jaunu pieeju invalīdu problēmām un to risinājuma veidiem, kas balstīta uz invalīdu pašu aktivitātēm un vēlmī izmainīt savu dzīvi, kas, protams, nav iespējams neņemot valsts atbalstu.

— Invalīdi nav tikai tie, kas sēž mājās un gaida pabalstus, viņi satiekas, priecā-

jas, pat dejo, — sacīja Gunta Anča.

Viņa pastāstīja par vairākiem virzieniem, kādos darbojas apvienība: pirmkārt, tas ir darbs ar saviem biedriem cilvēku domāšanas un pašapziņas līmenī, jo liela daļa, īpaši smagākās pakāpes invalīdu, ir izstumti no sabiedrības kā vājākie un nepūlas iekarot savu vietu tajā. «Apeirona» biedri ir pārliecināti, ka invalīdiem nevis katram atsevišķi, bet vairākiem kopā jāveido sadarbība ar sociālās palīdzības dienestiem un sabiedriskajām organizācijām, panākot, ka ar viņiem rēķinās. Otrs apvienības darbības virziens ir strādāt sabiedrības iekšienē — ar pašvaldībām, kā arī valsts līmenī. Sabiedrība vēl nav gatava pieņemt invalīdu kā līdzvērtīgu personību, taču tieši tāds ir invalīdu un viņu draugu biedrības mērķis.

Sarunās ar līvāniešiem atklājās daudzas būtiskas problēmas, kas nodarbina invalīdus šodien. Viena no tām ir mūsu pilsētvīdes absolūtā nepiemērotība invalīdu vajadzībām. Šobrīd daudz plaši tiek runāts par invalīdu integrāciju sabiedrībā, neizskaidrojot, ko nozīmē integrēties jeb iekļauties sev pilnīgi nepiemērotā vidē. Pāris pakāpienu pie medicīnas iestāžu, veikalu, aptieku, banku, skolu un citām durvīm veselajam ir nieks, taču invalīdam ar kustību traucējumiem tas ir nepārvarams šķērslis. Demokrātiskās valstīs, uz kurām tā tiecamies, nav pieļaujama šāda diskriminējoša attieksme pret kādu sabiedrības daļu. Pie mums lielākoties tā ir normāla parādība, protams, ar izņēmumiem. Piemēram, Jelgavas un Jūrmalas pašvaldības ir pieņēmušas saistošos noteikumus, kas pieprasa, lai jebkura sabiedriskā iestāde būtu pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Šim nolūkam daudzviet ir iekārtoti ērti uzbraucamie celiņi, lai invalīds bez grūtībām varētu iekļūt pilsētu domēs, poliklinikās, veikalos, kafejnīcās.

Apeironieši dalījās pieredzē dažādu akciju un pasākumu rīkošanā. Veselie parasti gan zina invalīdu problēmas, taču bieži vien tās neizprot, tādēļ apvienības biedri vairākās Latvijas pilsētās organizē akcijas, kurās ikviens veselais var iestties invalīda «ādā», mēģinot pārvietoties braucamkrēslā vai kontaktēties ar apkārtnējiem līdzīgi, kā to spiesti darīt redzes un dzirdes invalīdi. Taču apvienības biedriem raksturīgs optimistisks skats uz dzīvi un vēlēšanās justies līdzvērtīgiem, nenēsāt sevi aizvainojumu un drūmas domas. Tam pierādījums ir regulārie «Apeirona» karnevāli, kā arī ratiņķeju dejas. Tādas pasaulē nav nekas jauns, ratiņķeju deju čempionāti, piemēram, Zviedrijā tiek rīkoti vairākas reizes gadā.

Nu jau šāda pieredze izveidojusies arī Latvijā, «Apeirona» dejojāji vairākkārt piedalījušies atklātajos ratiņķeju deju čempionātos Zviedrijā, pat pamanījušies plūkt laurus šajos konkursos. Gunta Anča pastāstīja, ka apvienības biedri pašlaik veido savu deju kolektīvu, kas piedalīsies 2001. gada Dziesmu un deju svētkos. Invalīdu un viņu draugu biedrība «Apeirons» nav tikai galvaspilsētas cilvēkiem vien domāta, organizācijai ir savu centri arī reģionos, piemēram, Jēkabpilī, kur darbu ar invalīdiem koordinē Svetlana Zvaigzne.

Tikšanās ar sev līdzīgiem gandarīja nevienu vien Līvānu novada invalīdu. Lai arī šo cilvēku aktivitātes bieži atduras pret sabiedrības nesapratni, tomēr sarunas dalībnieki atzina, ka invalīds tāpat kā jebkurš vesels cilvēks ir tiesīgs priecāties, atpūsties, meklēt un atrast draugus un nejusties vainīgs par to, ka mācējis sadzīvot ar savu sāpi un atrast prieku ikdienā. Daudzi no viņiem sarunā atzina, ka reizēm tieši morālais atbalsts ir daudz vērtīgāks un vajadzīgāks par materiālo palīdzību.

Ar ko slimosim šajā gadsimtā

Pašlaik baidāmie saslimt ar gripu, bet vai tā ir briesmīgākā kaite, kas mūs var apdraudēt šajā gadsimtā? Lēš, ka pasaulē slimojošo skaits ar infekcijas slimībām pieaugs. Paredzamas globālas klimata maiņas, proti, tas kļūs siltāks. Augs gaisa relatīvais mitrums. Tāpēc malārijas odi varēs pieļāgoties dzīvei aizvien plašākās teritorijās un pieaugs saslimstība ar malāriju. Okeānu lielās straumes kļūs siltākas, un tur varētu izdzīvot pat holēras vibrioni.

Priecē, ka Pasaules Veselības organizācija (PVO) optimistiski raugās uz dažu infekcijas slimību izskaušanu, vakcinējot iedzīvotājus. Poliomiēlītu (bērnu trieku) Eiropā plāno likvidēt 2000. gadā, masalās līdz 2007. gadam, bet difteriju līdz 2010. gadam — visā pasaulē.

Jaunajā gadu simtā un, protams, arī tūkstotī radīsies arī pavisam jaunas slimības. Iespējams, ka ir vēl nezināmi slimību ierosinātāji un varbūt mainīsies arī uzskati par slimību izcelsmi. Ap mums ir dažādi infekciju aģenti dažādās ekoloģiskās nišās, kas tikai gaida, lai varētu izmantot cilvēku radītās kļūdas un modernās pārvietošanās iespējas, ko piedāvā mūsdienu pasaule.

Infekcijas no tropiem varēs daudz ātrāk atbraukt uz jebkuru rietumu galvaspilsētu. Vācijā izcēlās panika par presē publicēto ziņu, ka 23 gadus veca studente, atgriezies no brīvlaika Kotduvuārā, saslimusi ar Lasa drudzi. Par spīti mediķu pūlēm, jaunā sievietē mirusi Maincavas slimnīcā no masīvas iekšējas asiņošanas.

Lai gan virusoloģiski slimības diagnoze vēl nav apstiprināta, visas kontaktpersonas tiek novērotas.

Tropu mežu izciršana, savvaļas dzīvnieku pārvietošana uz rietumvalstu zoodārzem aizraisa jaunu slimību parādīšanos, jo agrāk tās slēpās džungļos.

Lielajām zāļu ražošanas kompānijām pārmet, ka tās neizstrādā jaunus, efektīvus medikamentus pret tropiskām slimībām. Taču jaunu zāļu izstrāde prasa miljonus un laiku. Šādas zāles ir dārgas un nav pa kabatām Āzijas un Latīņamerikas iedzīvotājiem.

Klimata maiņa nākamajā gadsimtā apdraud arī pašapmierinātos rietumniekus, jo tropiskās slimības krietni pavirzīsies uz ziemeļiem. Atdzims arī vecās slimības. Latvijā nepilnvertīgās profilakses dēļ atgriezies difterija. Eiropā šādas no jauna uzliesmojušas slimības ir garais klepus un masalas.

Pieaugs rezistence

Baktērijas un vīrusi nemitīgi mainās. Mikroorganismi pielāgojas medikamentiem, un to maiņas notiek arī vides ietekmē. Penicilīnu atklāja 1928. gadā. Kamēr to ieviesa un pret to izveidojās rezistence, pagāja gadu desmiti. Pret vīruspreparātiem rezistence veidojas daudz ātrāk. Piemēram, pret dažiem HIV/AIDS ārstēšanā izmantojamiem preparātiem ap tuveni 60% gadījumu ir izveidojusies rezistence.

Nākotnē augs to pacientu skaits, kas atveseļosies no akūtām infekcijas slimībām, taču augs arī hronisko infekciju

slimību biežums (hepatīti, HIV un tuberkuloze).

Nākamajā gadsimtā cilvēki dzīvos ilgāk, bet mediķu un sociālo darbinieku galvenā rūpe būs dzīves kvalitātes nodrošināšana. Problēmas radīs B un C vīrushepatīti. Piemēram, C hepatīts veido hroniskas slimības formas 80% gadījumu, B hepatīts — 30% gadījumu.

No hroniskā slimības procesa aknās 10% gadījumu rodas onkoloģiskas slimības.

Uzskata, ka infekciju slimības šajā gadsimtā galvenokārt ierobežos ar vakcinācijas palīdzību. Pasaules Veselības organizācija atzīst, ka finansu līdzekļu ekonomija uz infekcijas slimību rēķina atbilstēs nākotnē un galvenā nozīme infekciju slimību ierobežošanā šajā gadsimtā un kontrolē būs izglītībai.

Iedzīvotāju izglītošanā panākumus guvusi Mehiko. Tur mātēm iemācīts, ka bērniem caurejas gadījumā jādod dzert. Savukārt Ugandā iedzīvotājus izdevies pārliecināt par nepieciešamību lietot prezervatīvus, lai izsargātos no HIV infekcijas.

Neinfekciozo slimību vidū galvenā vieta pasaulē joprojām būs sirds un asinsrites slimībām, kam cieši uz pēdām sekos onkoloģiskās slimības. Endokrinologi nākamajā gadsimtā sola arī cukura diabēta slimnieku pieaugumu.

Pusaudžu veselība

Pusaudžiem trūkst zināšanu, kā pasargāt sevi no inficēšanās, tie ir seksuāli aktīvi, bieži maina partnerus, iesaistās nedrošos seksuālos pasākumos. Pusaudži uzliko seksualitāti kā pieaugušo statusa apstiprinājumu. Viņiem ir neveselīgs uzturs, nav pietiekami daudz naudas, lai ēstu pareizi, nav laika un prasmes ēdienu gatavot. Tiņi pietiekami nenodarbojas ar fizisko kultūru, maz uzturas svaigā gaisā, lieto alkoholu, narkotiskos un apreibinošos līdzekļus, toksiskas vielas, smēķē.

Latvijas nākotne

Tā nav iepriecinoša. Latvijā ies plašumā HIV infekcija. Tas skaidrojams ar neefektīvu profilaksi. HIV infekcija iet kopā ar narkomāniju, arī tā pieaugs. Ja nekās netiks darīts, lai pilnveidotu un uzlabotu bērnu vakcināciju, pieaugs saslimušo skaits ar t.s. bērnu infekcijas slimībām.

Topošās māmiņas slimos ar masaliņām, dzims bērni ar iedzimtiem defektiem (masaliņu vīruss auglim rada iedzimtus defektus).

Pieaugs saslimstība ar cūciņām. Cūciņu vīruss bojā dziedzerāudus — arī sēkliniekus. Saslimušiem zēniem var attīstīties neauglība. Liela problēma būs mikrobu rezistence. Latvijā ir pirmajā vietā pret medikamentiem rezistentu tuberkulozes mikrobaktēriju ziņā.

Latvija būs vēl ciešāk vienota ar pasauli. Ar visām infekcijas slimībām, kas sastopamas pasaulē, būs iespējams saslimt šeit pat Latvijā. Būs arī gripas un citu vīrusu izraisītas epidēmijas, mutācijas radīs jaunus vīrusus, un vieta ir detektīvcienīgai fantāzijai par vīrusiem, kas izkļuvuši no zinātnieku laboratorijām. Iespējams ir pilnīgi viss.

(«Diena»)

POLICIJAS ZIŅAS (7. — 13. februāris)

7. februārī saņemts iesniegums par to, ka Rudzātu pagasta Vilcānu iedzīvotājs Aivars G. jau vairākus gadus dzīvo bez personību apliecinājošiem dokumentiem. Sastādīts administratīvais protokols.

7. februārī Preiļos, Talsu ielā 2 rajona policijas pārvaldes telpās Līvānu iedzīvotājs Jānis P. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības un ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Par to sastādīti divi administratīvie protokoli.

8. februārī Upmalā uz Padomju ielas automašīnas VW Polo vadītājs Valdis S., izbraucot uz galvenā ceļa, nepalaida garām braucošo automašīnu Audi 80. Notika sadursme, kuras rezultātā bojāta Audi 80. Cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

8. februārī Saunas pagasta Lielajos Anspokos Valentīns S. alkohola reibumā izdarīja huligāniskas darbības. Sastādīts administratīvais protokols.

9. februārī uz ceļa Līvāni — Preiļi Liču ciematā automašīna Audi 100, kuru vadīja Daugavpils rajona iedzīvotājs Aleksandrs K., uzbrauca Preiļu pagasta iedzīvotājam A.N., kurš tajā brīdī stūma pāri ceļam mopēdu. Satiksmes negadījumā A.N. gāja bojā. Lietas apstākļi tiek noskaidroti.

9. februārī saņemts iesniegums par to, ka Līvānos, Smilšu ielā 3 dzīvojošā Raisa D. regulāri traucē kaimiņu mieru ar pārāk skaļu uzvedību. Sastādīts administratīvais protokols.

10. februārī ceļa Daugavpils — Rēzekne 54. kilometrā automašīnas Mazda vadītājs Mihails K. (Krievijas Federācijas iedzīvotājs) netika galā ar transportlīdzekļa vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās. Satiksmes negadījumā bojāta tikai automašīna, cietušo nav. Neuzmanīgajam vadītājam sastādīts administratīvais protokols.

10. februārī ceļa Preiļi — Rudzāti 14. kilometrā automašīnas Audi 80 vadītājs Andris P. nesavaldīgi stūri, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

10. februārī ceļa Līvāni — Preiļi 10. kilometrā automašīnas VW Golf vadītājs Valērijs I. netika galā ar savas automašīnas vadību, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

10. februārī uz ceļa Rožupe — Upmala traktora MTZ-82 vadītājs Ēvalds U. izraisīja sadursmi ar automašīnu Ford Sierra. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

11. februārī ceļa Krāslava — Preiļi — Madona 59. kilometrā automašīnas Ford Escort vadītājs Jānis P., braucot pa slidenu ceļu, netika galā ar sava transportlīdzekļa vadību un nobrauca no ceļa. Bojāta automašīna, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

12. februārī Rožupes pagasta iedzīvotājs Raimonds Z. Preiļu slimnīcas telpās un Preiļu rajona policijas pārvaldes telpās izdarīja huligāniskas darbības un ļaunprātīgi nepakļāvās policijas darbinieku likumīgajām prasībām. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Sporta ziņas

Līvija Rancāne

Tautas bumbas reģiona sacensības

Preiļu 1. pamatskolas meiteņu komanda Latgales reģiona tautas bumbas sacensībās ieguva otro, bet zēnu komanda — ceturto vietu. Reģiona sacensības notika Balvos. Meiteņu komandas sacentās divās apakšgrupās. Preiļu 1. pamatskolas spēlētājas uzvarēja Balvu pilsētas ģimnāzijas un Aulejas pamatskolas komandas, bet zaudēja Mežvidu pamatskolas meitenēm. Savā apakšgrupā preilietes ieguva otro vietu un pusfinālā spēlēja ar komandu, kas uzvarēja otrajā apakšgrupā — Žiguru pamatskolas komandu. Šajā spēlē preilietes uzvarēja, bet, par pirmo vietu spēlējot ar Mežvidus meitenēm, zaudēja. Tā Preiļu 1. pamatskolas tautas bumbas komanda ieguva otro vietu.

Arī zēni sacentās divās apakšgrupās. Preiļu puikas uzvarēja Rēzeknes 5. vidusskolas un Ilūkstes 1. vidusskolas komandas, bet zaudēja Krāslavas pamatskolas komandai. Par trešo un ceturto vietu preilieši sacentās ar Briežuciema pamatskolas komandu un zaudēja.

«Oranžā bumba» Krāslavā

Latgales novada 4.-5. klašu skolēnu basketbola spēle «Oranžā bumba» notika Krāslavā. Meiteņu komandu pusfinālā Preiļu 1. pamatskolas spēlētājas uzvarēja Medumu vidusskolas spēlētājas (24:11), bet spēlējot par pirmo vietu zaudēja Balvu pilsētas ģimnāzijai (14:17).

Zēnu komandu pusfinālspēlēs Preiļu 1. pamatskolas basketbolisti bija pārāki par Špoģu vidusskolas komandu (29:28) un spēlējot par pirmo vietu uzvarēja Rēzeknes 2. vidusskolu (27:19).

Futbols

Preiļu pilsētas čempionātā minifutbolā notikušas astotās un devītās kārtas sacensības.

Gūti šādi rezultāti:
«Parks» — 2. vidusskola 4:4
SCO — Policija 6:4
«Šaitani» — Siera rūpnīca 9:3
«G.P.A.» — «Cerība» 22:5
«Parks» — Policija 4:2
SCO — Siera rūpnīca 11:2
«Cerība» — «Šaitani» 7:6
«G.P.A.» — 2. vidusskola 9:1
Turnīra tabulā punkti un vietas sadalītas šādi:

«G.P.A.»	124	—	31	27
SCO	69	—	33	22
«Parks»	55	—	36	17
2. vidusskola	54	—	58	16
Policija	52	—	56	9
«Šaitani»	59	—	80	9
«Cerība»	39	—	91	6
Siera rūpnīca	26	—	92	0

Basketbols

Notika Dienvidaustrumlatvijas basketbola līgas 11. kārtas spēles. Tajās gūtie rezultāti ir šādi:

Daugavpils — Preiļi	94:62
Jēkabpils — Naujene	55:70
Špoģi — Krāslava	118:104
Rēzekne — Dagda	97:47

Līdz ar to pašreiz turnīra tabulā komandas sarindojas šādi:

Daugavpils	11	—	0
Naujene	10	—	1
Jēkabpils	6	—	5
Rēzekne	6	—	5
Preiļi	4	—	7
Krāslava	4	—	7
Špoģi	3	—	8
Dagda	0	—	11

Olimpiādes skolās

Livija Rancāne

Rajonā notiek mācību priekšmetu olimpiādes. 5.-8. klašu grupā olimpiādes notikušas latviešu valodā un matemātikā, paredzēta arī vizuālajā mākslā. Vidusskolu klašu grupā notikušas olimpiādes ģeogrāfijā, matemātikā, ķīmijā, fizikā, biznesa ekonomikas pamatos un informātikā.

Kā «Novadnieku» informēja rajona izglītības pārvaldes metodiskā centra vadītāja Valentīna Karpušenko, olimpiādēs ar katru gadu piedalās arvien vairāk skolēnu. Piemēram, fizikas olimpiādē piedalījās 74 skolēni, bet matemātikas olimpiādē pamatskolu grupā — 233. Olimpiāžu norisē tiek iesaistīts ļoti daudz skolotāju. Matemātikas olimpiāde vienlaikus notika desmit telpās, un, tāpat, bija vajadzīgi vismaz desmit skolotāji vienlaikus. Olimpiādes uzdevumus pēc noteikumiem var risināt piecas stundas. Pēc tam seko labošana, un uz to ierodas vēl vairāk skolotāju. Uz jautājumu, vai tādā gadījumā skolotājs nevar ielikt kādu punktu par labu savam audzēknim, Valentīna Karpušenko atbildēja noliedzoši. Visi darbi esot kodēti, un to autori uzzināmi tikai pēc darbu izlabošanas.

Vidusskolas posmā notikušo olimpiāžu uzvarētāji pēc tam dodas uz valsts mēroga olimpiādēm Rīgā. Tomēr ne vienmēr skolēns, kurš rajonā ir ieguvis pirmo vietu, var cerēt nokļūt Latvijas mēroga olimpiādē. Labākie darbi no rajoniem tiek aizsūtīti uz Rīgu, bet tur valsts olimpiādei savukārt vēlreiz atlasa pašus labākos. Pamatskolu grupā olimpiādes ir tikai rajona mērogā. Ir arī rajoni, kuros olimpiādes pamatskolas posmā nenotiek.

Atsevišķos priekšmetos jau notikušas valsts olimpiādes. Ar atzinības rakstiem no valsts olimpiādes bioloģijā atgriezušies Vārkavas vidusskolas skolēni Jānis Pizičs un Līga Stankeviča.

● Rajona vidusskolu labākie fiziķi iegrimuši nopietnā darbā. Fizikas olimpiādē rajonā par labākajiem atzīti Preiļu Valsts ģimnāzijas audzēkņi Aivars Stramkala, Naura Grigala un Sanda Cakula, Livānu ģimnāzijas audzēkņa Aigars Valaiņa, Livānu 2. vidusskolas skolēna Aleksandra Prohorova, Rudzātu vidusskolas skolnieces Māras Sprinģes darbi.

● Rajona matemātikas olimpiādē pamatskolu grupā piedalījās 233 skolēni. Maksimālais punktu skaits, ko varēja iegūt par pareizi izrēķinātiem uzdevumiem, bija 50. Labākie rēķinātāji, kā izrādījās, bija piekto klašu grupā. Edīte Šņepste no Pelēču pamatskolas ieguva 40, Dina Zaķe no Rudzātu vidusskolas ieguva 36, Diāna Sondore no Siļukalna pamatskolas — 35 punktus. Lielākajiem skolēniem, acimredzot, uzdevumi bijuši par smagiem, jo astoto klašu grupā labākais rezultāts ir 29 punkti, septītajiem — 31, sestajiem — 24. Foto: J.Silickis

Interesanti

Pasaulē vecākā studente dzīvo Čehijā

Prāgā savu dzimšanas dienu nosvinēja, iespējams, vecākā pasaules studente Blanka Vavrinova — viņai apritēja 99 gadi. Kopš 1998. gada septembra uzņēmīgā kundze apmeklēja īpašus vecākā gadagājuma ļaudīm domātus priekšlasījumus Prāgas Ķīmiski tehniskajā augstskolā un jau pabeigusi četrus semestrus pārtikas produktu zinībās.

Ceļojums uz «Mir» maksās miljonus

Iespējams, īslaicīgais ceļojums uz kosmisko staciju «Mir» varētu maksāt no 20 līdz 40 miljoniem ASV dolāru (no 11,6 līdz 23,3 miljoniem latu).

«Pilnīgi iespējams, ka uz planētas atradīsies multimiljonāri, kuri vēlēšies doties šādā eksotiskā, teiksim, desmit dienu ilgā ceļojumā, lai pēc tam varētu ar to lepoties,» teica Koptevs, Krievijas aviācijas un kosmosa aģentūras vadītājs.

Viņš norādīja, ka tādi lidojumi ir pavisam reāli, tūristi varētu apmeklēt ne tikai Krievijas kosmisko staciju «Mir», bet arī Starptautisko kosmisko staciju, kas patlaban tiek būvēta.

Kāpēc dzērāji zaudē samaņu?

Mediķi uzskata, ka ir atrisinājuši vienu no lielākajām miklām, kas saistīta ar alkohola lietošanu, — kāpēc dzērāji zaudē samaņu.

Izrādās, pēc Ročesteras Maio klīnikas kardiologa Virenda Sommersa domām, ģībšanu dzērājiem izraisa fakts, ka alkohols mazina asinsvadu spēju sarauties. Tā ir būtiska organisma refleksam, kas saglabā vienmērīgu ķermeņa asinsspiedienu, kad cilvēks pieceļas. Piecēloties galva reibst arī diabēta slimniekiem un vecākiem cilvēkiem, kam organismam nespēj uzturēt vienmērīgu asinsspiedienu. «Dzeršana var palielināt ģībšanas un traumu gūšanas risku,» apgalvo zinātnieks no Gdaņskas universitātes Kšištofs Narkēvičs.

VID Latgales reģionālās iestādes informācija

Nodokļu maksātāju ievēribai

VID Latgales reģionālā iestāde informē, ka akcīzes preču aprites un uzraudzības funkcijas, kuras līdz šim pildīja Finanšu ministrijas Akcizēto preču pārvalde, ar 2000. gadu pārņem Valsts ieņēmumu dienests.

Lai atvieglotu nodokļu maksātājiem uzņēmējdarbību ar akcīzes precēm nepieciešamo atļauju saņemšanu, saskaņā ar LR VID 2000. gada 28. janvāra rīkojumu nr. 83, sākot no 2000. gada 1. marta, VID reģionālā iestāde veiks:

◆ tabakas izstrādājumu mazumtirgotāju reģistrāciju;

◆ iezīmēto naftas produktu (kurināmā) patērētāju (fizisko un juridisko personu) reģistrāciju;

◆ atļauju jēlspirta, spirta, spirta ražošanas blakusproduktu un alkoholisko dzērienu iegādei (ja pieprasītais patēriņš nepārsniedz 2000 litru gadā) izsniegšanu;

◆ deklarētā spirta fasējuma marķējuma izsniegšanu, spirta uzskaites žurnālu reģistrāciju un VID teritoriālās iestādes pārstāvja piedalīšanos ikgadējās spirta krājumu inventarizācijās.

Uzņēmējdarbībai ar akcīzes precēm nepieciešamo izziņu un atļauju saņemšanai nodokļu maksātājiem ir jāierodas tajā VID Latgales reģionālās iestādes nodaļā, kurā uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība) ir reģistrēta nodokļu maksātāju reģistrā, jāizpilda VID apstiprināts iesniegums vai pieteikuma veidlapa un jāie-

sniedz attiecīgie dokumenti.

Informāciju, kas saistīta ar attiecīgo atļauju, izziņu saņemšanu uzņēmējdarbībai ar akcīzes precēm un par nepieciešamo dokumentu iesniegšanu, nodokļu maksātāji varēs saņemt, sazinoties pa tālruniem: Daugavpili — 5406305, Krāslavā — 5625446, Preiļos — 5324253.

Par kases aparātu «Samsung» servisapkalpošanu

Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālā iestāde informē kases aparātu «Samsung» lietotājus, ka «Samsung Electronics CO., Ltd» ir anulējis agrāk izsniegtās kases aparātu servisapkalpošanas un remonta atļaujas.

Līdz ar to servisdienesti kases aparātu konstrukcijas un programmu nodrošinājuma izmaiņas drīkst veikt tikai pēc to saskaņošanas ar «Samsung Electronics CO., Ltd» pārstāvniecību Latvijā un servisa centru a/s «Latintertehserviss». Noskaidrots, ka ir noslēgti līgumi ar firmām, kurām ir tiesības uz servisapkalpošanu. Latgales reģionā tiesības uz kases aparātu «Samsung» servisapkalpošanu un remontu ir:

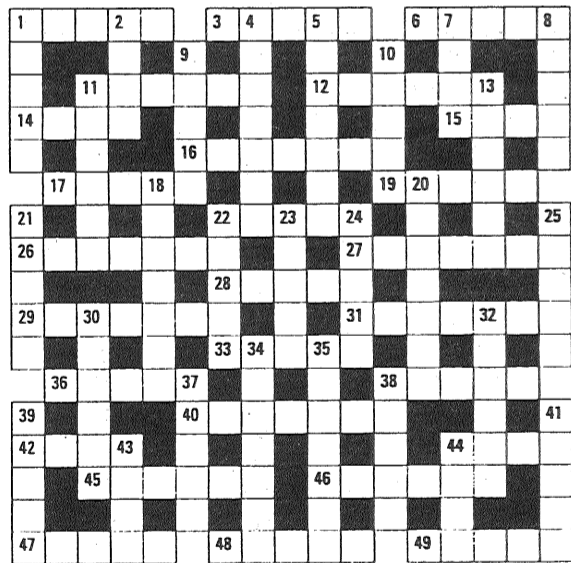
«Stiv-D» Muzeja ielā 2, Daugavpili, tālr. 5421520;

«Latgales Centrs Serviss» Mihoelsa ielā 60, Daugavpili, tālr. 5422434;

«Energo» Ģimnāzijas ielā 25, Daugavpili, tālr. 5421302.

Krustvārdu mikla

Horizontāli: 1. Diet. 3. Cilvēka rumpis. 6. Nepilns preču svars, iztrūkums kasē. 11. R. Vāgnera opera. 12. 7. Saņemšanas deputāts. 14. Kukainēdājs nakts dzīvnieks. 15. Nātrija hlorīds. 16. ASV un Kanādas robežupe. 17. Neliels ūdenskritums. 19. Met. 22. Dzīvnieku gulvietas. 26. Noteikta, precīza. 27. Jūsmīguma izpausmes augstākā pakāpe. 28. Boksa sacensību vieta. 29. Vasāju sanāksme feodālisma periodā. 31. Latviešu grafiķis (dz. 1932. g.). 33. Elektrolīnijas balsts. 36. Franču mīms, mūsdienā pantomīmas pamatlicējs. 38. Sengrieķu pilsēta Fokidas novadā, ievērojams reliģijas centrs. 40. Kādā noteiktā vakarā. 42. Mati uz virslūpas. 44. Vulkāns Sicīlijā. 45. Cieši saņem. 46. Upju piekrastes daļa ar ierobežotu ūdens tecējumu. 47. Sena garuma mērvienība. 48. Šobrīd. 49. Pamatvienības mikroorganismu klasifikācijā.

Vertikāli: 1. Posmtārpu klases ektoaparazīti. 2. Apaļš akmentiņš. 4. Papīra locīšanas māksla. 5. Darbības vieta Kaudzišu «Mērnīku laikos». 7. Valdziņi adījumā. 8. Pilsēta Ukrainā pie Melnās jūras. 9. Šilkas satekupe. 10. Vanagu dzimtas putni. 11. Literatūras un mākslas žurnāls, iznāca 1921.-1926. g. Rīgā. 13. Sāmsala. 18. Latviešu gleznotājs (1947.-1989.). 20. Stīga, bezkrāsaina masa, ko lieto mākslīgā zīda un celofāna ražošanā. 21. Lauku privātsaimniecība. 22. Saules sistēmas planēta. 23. Upe Indijā un Bangladešā. 24. Vistu zaglis, kažokzvērs. 25. Pasaulslavens vācu optiķis, mehāniķis (1816.-1888.). 30. Trulas. 32. Pamatne, balsta platforma. 34. Krodziņš Itālijā. 35. Itāļu apgaismotājs, jurists, publicists (1738.-1794.). 37. Ziemeļamerikas valsts galvaspilsēta. 38. Latviešu rakstnieks (dz. 1929. g.). 39. Sejas daļa. 41. Zemessargs Igaunijas ziemeļrietumos. 43. Lielas saldūdens zivis. 44. Pekle.

12. februārī publicētās miklas atrisinājums

Horizontāli: Kalpone. 4. Laikam. 9. Pele. 10. Ritenis. 11. Draga. 12. Egle. 13. Sloka. 14. Vaigi. 15. Skapis. 17. Bastrs. 22. Talks. 24. Istra. 26. Tone. 27. Kūdra. 28. Šarlaks. 29. Lode. 30. Miests. 31. Kauslis.

Vertikāli: 1. Kupleja. 2. Piedevas. 3. Nabagi. 5. Aktis. 6. Kanjoni. 7. Maskas. 8. Trais. 16. Pastalas. 18. Astarte. 19. Stokss. 20. Efemers. 21. Tiesām. 23. Lidija. 25. Apat.

Šodien vārdadienu
svin — Donats,
Konstance.
18. februārī — Kora,
Kintija.

Ko jūs domājat par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā?

Pēteris
Vasiļevskis no
Preiļiem:

— Kāds labums mums būs no Eiropas Savienības? Priekš kam vajadzīga iestāšanās? Neviens to līdz šim nav paskaidrojis. Vismaz «Novadniekā» gudri vīri varētu pastāstīt, kāds labums būs no iestāšanās Eiropas Savienībā. Neesmu ne «par», ne «pret», es vienkārši nezinu, kādēļ tas jādara.

Andris Šoldris no
Preiļu pagasta:

— Droši vien, dzīvot būs labāk nekā līdz šim. Kaut kam vajadzētu mainīties uz labo pusi. Ceru, ka

Latvija pēc iestāšanās Eiropas Savienībā kļūs attīstītāka, samazināsies bezdarbs. Domāju, ka arī pasaules tirgus ir regulējams, lai vienas valsts ražotāji, piemēram, Latvijas zemnieki, varētu atrast vietu savas produkcijas pārdošanai. Esmu noskaņots optimistiski.

Raisa Kozule no
Saunas pagasta:

— Man grūti pateikt, vai dzīve pēc iestāšanās Eiropas Savienībā būs labāka vai sliktāka. Tomēr nekāds labs nevar būt, jo mēs nevaram tik ātri tikt līdzī pārējās Eiropas līmenim. Daļēji zudis latviešu tauta kā nācija. Šo jautājumu esam pārrunājuši savā ģimenē un pagaidām iestāšanos Eiropas Savienībā vērtējam vairāk negatīvi nekā pozitīvi.

Vladislavs
Kondranickis
no Aglonas:

— Uz šo lietu neskatos ar optimismu. Visvairāk uztrauc bezdarbs. Mums jau tagad nav darba, bet, iestājoties Eiropas Savienībā, kurā arī ir bezdarbs, iespēju atrast darbu būs vēl mazāk. Es nodzīvoju bez darba divus ar pusi gadus un zinu, ko nozīmē, ja kabatā nav ne santīma. Citādā ziņā man nav iebildumu pret Eiropas Savienību, — mašīnas viņiem labas un viss pārējais.

Ineta Rožāne no
Preiļu pagasta:

— Latvija vēl nav gatava iestāties Eiropas Savienībā. Ekonomiskā situācija ir sliktā, algas zemas. Domāju, ka vēl ilgi ilgi jāaug līdz Eiropas līmenim. Pēc iestāšanās, manuprāt, laukos paliks tikai lielās saimniecības. Mazās izputēs. Mūsu ģimenē ir negatīva nostāja pret iestāšanos Eiropas Savienībā.

Līvija Rancāne
Foto: J.Silickis

Sludinājumi

JERSIKAS PAGASTA PADOME
izsludina konkursu uz 300 m³
kurināmās malkas piegādi.
Pieteikties līdz
2000. gada 25. februārim.
Tālr. 46316, 46340.

SIA «LATAGRA» sadarbībā ar Augu aizsardzības dienestu aicina zemniekus piedalīties mācību seminārā š. g. 22. februārī plkst. 11.00 Preiļu arodvidusskolas zālē Sporta ielā 1. Piedalīsies firmas «Aventis», «Bayer», «Zeneca», «Parks LS», «Valtra Valmet», «Lattraktors». Iepazīstināsim ar augu aizsardzības līdzekļu un tehnikas piedāvājumu 2000. gadam.

Pārdod mēbeles no
Baltkrievijas.
Tālr. 22433 darba laikā.

Pārdod

OGLES, BRIKETES, MALKU
(zāģētu un skaldītu) Preiļos, Brīvības
ielā 61a (blakus vecajam tirgum).
Ir transports.
Tālr. 22433 no 8.00 līdz 18.00.

Reklāma

Livānos jauns
juvelierveikals
«Afrodites Dārzs».
Jūsu izvēlei:
♦ izstrādājumi no zelta un sudraba
(kuloni, auskari, gredzeni, ķēdītes, rokassprādzes, piespraudes, sudraba galda piederumi);

♦ bižutērija;
♦ parfimērija, kosmētika
(Dzintars, Nivea, Rilken, Coty, vienīgi pie mums — Laura Biagiotti, Muelhens (Bolero, Indian Summer, Wild Wind), Hugo, Boss);
♦ visplašākajā izvēlē pulksteņi;
♦ oriģināli izstrādājumi no ādas;
♦ zeķubikses «Filodoro».

Adrese: Livānos, Rīgas ielā 85 (2. stāvā),
Preiļos, Raiņa bulvārī 17.

Lielveikalā «Degas»

Preiļos universālveikalā, 2. stāvā, no 12. februāra visiem apģērbiem 50% atlaide.

Iepērkam mājlopus dzīvsvārā.

Samaksa uz vietas. Transporta pakalpojumi bez maksas.
Tālr. 53-44179, 53-46384.

Iepērk mājlopus

gaļai.
Tālr. 32279, 21973.

Līdzjutības

Pārdod

M-412, 1989. g. Tālr. 37530;
labu UAZ-469 virsbūvi un rāmi. Tālr. 9365282, 9495716;
graudu dzirnavas, UAZ. Tālr. 37424;
jaunu veļas mašīnu Rīga-17 M. Tālr. 21311;
māju un zemi Saunas pag. Tālr. 58592.

Pērk

piekabi ZUBRJONOK. Tālr. 22153 līdz 18.

Cienījamie Livānu, Preiļu un rajona iedzīvotāji!

Veselības uzlabošanai, kā arī peldēšanas nodarbību un peldēšanas sacensību rīkošanai SIA SAU «Preiļi» piedāvā jums peldbaseina pakalpojumus.
1 stundas biļetes maksa:
● Ls 0,60 pieaugušajiem,
● Ls 0,35 bērniem (līdz 16 gadiem), skolēniem, studentiem, pensionāriem.
Darba laiks:
15.00 — 22.00 — darba dienās,
10.00 — 22.00 — sestdienās, svētdienās, brīvdiena — pirmdiena.
Preiļos, Liepājas ielā 46 (pirts ēkā).
Tālr. uzziņām 53 23319, 53 22551.

Domas sāj
Un neapstājas.
Domām šonakt gala nav.
Akli loģi. Tumša māja,
Tumsā balta svece raud.
Izsakām visdziļāko līdzjutību
piederīgajiem un radiem, Antonu
KĻAVINSKI mūžībā aizvadot.
Daugavpils SIA «DEMP» kolektīvs

«NOVADNIEKA» KALENDARS

Rajona padome

♦ 17. februārī pulksten 10.00 vietējo pašvaldību sieviešu iniciatīvu grupu vadītāju sanāksme. Pulksten 12.00 Latgales Attīstības aģentūras valdes sēde Daugavpilī.
♦ 24. februārī pulksten 11.00 Daugavas fonda kopsapulce Aizkraukles rajona padomē.

Preiļu bērnu un jauniešu centrs

♦ 19. februārī deju konkurss «Jaunā straujā paaudze».

Rajona izglītības pārvalde

♦ 18. februārī koru kopmēģinājums Livānu kultūras namā.
♦ 19. februārī piedalīšanās valsts olimpiādē latviešu valodā (9. klase) Rīgā.
♦ 22. februārī olimpiāde angļu valodā 8. klasei Preiļu 1. pamatskolā.

♦ 23. februārī olimpiāde vācu valodā pamatskolām Preiļu 1. pamatskolā.

Sporta klubs «Cerība»

♦ 19. februārī Latvijas Jaunatnes basketbola līga, Daugavpils — Livāni «Ādas bumbas» sacensības futbolā (1990. dzimšanas gads) «Cerībā».
♦ 19. un 20. februārī Preiļu pilsētas čempionāts minifutbolā «Cerībā».
♦ 20. februārī volejbola sacensības pirmajā līgā, Preiļi — Krimulda Preiļu 1. pamatskolā.
♦ 22. februārī skolu sporta sacensības «Drošie un veiklie». Novusa sacensības Špoģos.
♦ 24. februārī skolu sporta sacensības slēpošanā Aglonā. DAL spēles: Preiļi — Jēkabpils Preiļu 1. pamatskolā.

Kinoteātris «Ezerzeme»

♦ 15. un 17. februārī pulksten 18.00 un 20.00 melnā komēdija «Lielais Lebovskis».

♦ 20. februārī pulksten 16.00, 18.00, 20.00 animācijas filma «Tarzāns».
♦ 21., 22., 23., 24. februārī pulksten 18.00 un 20.00 grāvējfilma «Ar pasauli nepietiek».

Riebinu kultūras nams

♦ 18. februārī pulksten 22.00 labākais pušu duets, grupa «Voyag». Papildinās nakts diskotēka.

Galēnu kultūras nams

♦ 19. februārī pulksten 22.00 balle, spēlē un dzied Andris Skuja.

Līču kultūras nams

♦ 18. februārī kompjuterizēta diskotēka, datorgrafika, projekts «Dance House», breika deju studija un citas modernas lietas.

Dīdžeji no Rēzeknes. Pulksten 17.00 bērniem un vecākiem, pulksten 22.00 visiem, kas jūtas jauni.

Informāciju sagatavoja L.Rancāne

Anekdotas

Kāds vīrs sēž kafejnīcā un dzer. Garām iet mūķene un saka:
— Kā jūs varat dedzināt šīs vietas izvirtības un maldu uguni savu dzīvi!
— Nav šeit nekādas izvirtības, māsa...
— Anna, — naidīgi atcērt mūķene. — Tas ir pretīgi Dievam tam kungam.
— Tu pati, māsa Anna, vismaz reizi esi mēģinājusi?
— Nē! — šokēta atbild mūķene.
— Kā tad tu vari teikt, ja neesi mēģinājusi? — vaicā vīrs. — Tūlīt tev nopirkšu ko iedzert, un tu pamēģināsi.

— Nekad! Lai ļaudis redzētu, ka mūķene dzer alkoholu!
— Es palūgšu, lai tev ieļej kafijas krūzē. Mūķene negribīgi piekrit un vīrs dodas pie bāra pasūtīt divas glāzes vodkas, bet vienu no tām bārmēnim lūdz ieliet krūzē. Bārmēnis pagriežas un vaicā:
— Ko, atkal jau māsa Anna?
●●●

Cietuma priekšnieks padotajam:
— Lai kamerās un gaitenēs būtu kārtība! Pie mums brauc gubernators.
— Tiešām?! Beidzot vecais blēdis iekritis!
●●●

Divi policisti uz ielas atraduši trīs granā-

tas un izdomā tās aiznest uz iecirkni.
— Bet ja nu kāda uzsprāgst?
— Nekas, teiksim, ka atradām tikai divas.
●●●

Nomirst kāds vīrs. Pēc nāves tam rādās dzīve debesis un ellē. Debesis ir silti, mierīgi, visi staigā baltās drēbēs, putniņi dzied. Ellē — bārs, dzeramais, striptīzs. Vīrs izvēlas ellē. Līdzko izvēlēties, tā atrodas ellē uz pannas un cepas. Nabags prasa nelabajam:
— Kā tad tā? Es taču redzēju kaut ko pavisam citu.
Nelabais atbild:
— Reklāma, vecīt, reklāma!